

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Придунайська філія

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(ВИБІРКОВОЇ)
«ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ КЕРІВНИКА»***

Спеціальність **D3 Менеджмент**

Освітній рівень: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітня програма: **Менеджмент**

МАУП 2025

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Емоційний інтелект керівника
Шифр та назва спеціальності	D3 «Менеджмент»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 16 Семінарські заняття: 14 Самостійна робота студентів: 60
Терміни вивчення дисципліни	6 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://drive.google.com/file/d/19v_zCZDdPG7h5skfQXXqrpdiW76ggdfR/view?usp=sharing

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Гуменникова Тамара Рудольфівна	
Науковий ступінь	Доктор педагогічних наук
Вчене звання	професор
Посада	Директор Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ МАУП»
Дисципліни, які викладає НПП	Вступ до спеціальності "Менеджмент" Лідерство та комунікації Самоменеджмент
Напрями наукових досліджень	Теоретико-методологічні засади сучасного менеджменту; психологія управління та конфліктологія в організаціях; розвиток лідерського потенціалу та комунікативної компетентності керівника; технології самоменеджменту та персональної ефективності в умовах трансформаційних змін
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	Гугл Академія https://scholar.google.com.ua/citations?user=yUSPlwEAAAAJ&hl=uk ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6223-7711 SCOPUS: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57209848474
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	Gumennikova100@gmail.com
Контактний тел.	+380675197403
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	https://izmail.mau.com.ua/assets/files/gumennikova-portfolio.pdf

Анотація курсу. Дисципліна «Емоційний інтелект керівника» присвячена розвитку «м'яких» навичок (soft skills), які є критично важливими для сучасного лідера в умовах невизначеності. Курс фокусується на вивченні природи емоцій, розвитку самоусвідомлення, опануванні технік емоційної саморегуляції та розвитку емпатії. Програма спрямована на формування здатності керівника ефективно

розпізнавати емоційні стани підлеглих, використовувати емоційну компетентність для мотивації персоналу, управління стресом та побудови довірливих відносин у команді.

Предметом навчальної дисципліни є емоційні процеси керівника, механізми емоційної регуляції та закономірності емоційної взаємодії в управлінській діяльності.

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх менеджерів емоційної компетентності як ключової складової професійної ефективності керівника та розвитку сучасного управлінського лідерства.

Завдання навчальної дисципліни передбачають розвиток навичок емоційного самоусвідомлення і саморегуляції, формування емпатії та емоційної чутливості до персоналу, опанування інструментів управління емоціями в команді, профілактики емоційного вигорання та підвищення стресостійкості керівника.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

знати:

- ключові складові моделі емоційного інтелекту (за Д. Гоулманом, Р. Бар-Оном, Дж. Майером та П. Селовеєм);
- фізіологію емоцій та поняття «емоційного викрадення»;
- ознаки емоційного вигорання та методи психологічного захисту керівника;
- стратегії розвитку соціальної компетентності та емпатії;
- роль емоційного клімату в забезпеченні лояльності та залученості персоналу.

вміти:

- ідентифікувати та називати власні емоції в момент їх виникнення;
- застосовувати техніки самоконтролю в напружених управлінських ситуаціях;
- розпізнавати невербальні сигнали та емоційні потреби співрозмовника;
- використовувати емоційний інтелект для конструктивного надання зворотного зв'язку;
- трансформувати негативні емоції команди в продуктивну енергію та залученість.

Пререквізити. Вивчення вибіркової дисципліни «Емоційний інтелект керівника» у шостому семестрі базується на знаннях та компетентностях, сформованих під час опанування обов'язкових компонентів програми. Фундаментальними пререквізитами виступають курси Філософія, ключові менеджерські дисципліни: Менеджмент, де закладаються основи управління людьми, та HR-менеджмент, що дає розуміння поведінкових аспектів роботи з персоналом. Одночасне вивчення з дисципліною Лідерство та комунікації забезпечує синергетичний ефект у розвитку soft skills лідера.

Постреквізити. Набуті результати навчання є критично важливими для подальших постреквізитів, таких як Мотиваційний менеджмент та Стратегічне управління підприємством, де емоційна зрілість керівника є запорукою успішної реалізації стратегій та мотивації великих колективів.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	Методи навчання/методи оцінювання
Тема 1	Емоційний інтелект як ключовий фактор успіху лідера	Методи навчання: - Освітній процес передбачає поєднання лекцій (оглядових, проблемних, лекцій-візуалізацій) та семінарських занять з використанням дискусій, аналізу психологічних ситуацій, елементів тренінгової роботи, рефлексивних вправ і кейс-методу. Методи оцінювання Оцінювання здійснюється за накопичувальною системою і включає: - поточний контроль: усне опитування, експрес-тестування, розв’язання ситуаційних задач та захист індивідуальних завдань; - модульний контроль: письмова модульна контрольна робота (МКР) після завершення змістових блоків; - підсумковий контроль: залік (письмова робота з теоретичними та практичними завданнями).
Тема 2	Нейрофізіологія емоцій та самоусвідомлення	
Тема 3	Саморегуляція та емоційна стійкість керівника	
Тема 4	Внутрішня мотивація та енергія лідерства	
Тема 5	Соціальна чутливість та емпатія в менеджменті	
Тема 6	Управління стосунками та соціальний вплив	
Тема 7	Емоційний інтелект у роботі з командою	
Тема 8	EQ як інструмент профілактики вигорання	
Модульна контрольна робота		
Форма контролю залік		

Технічне обладнання та програмне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу передбачає використання спеціалізованих навчальних аудиторій та бібліотечних фондів. Для візуалізації навчального матеріалу під час лекційних та семінарських занять застосовується мультимедійне обладнання (проектор, комп'ютер). Виконання практичних завдань та поглиблене вивчення окремих тем забезпечується доступом до мережі Інтернет через безкоштовне Wi-Fi покриття.

Форми та методи контролю

Система оцінювання знань здобувачів включає поточний та підсумковий (семестровий) контроль.

Поточне оцінювання здійснюється систематично під час практичних і семінарських занять з метою перевірки рівня засвоєння теоретичних основ, сформованості навичок діагностики та прогнозування, а також уміння застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення для моделювання й аналізу даних.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю.

Участь студентів у навчальному процесі реалізується через усні виступи, презентації аналітичних досліджень, доповіді за результатами розбору кейсів, а також активне залучення до фахових дискусій та мозкових штурмів. Письмова складова роботи охоплює виконання контрольних і тестових завдань, підготовку аналітичних записок, рефератів та конспектів за матеріалами лекцій і самостійного опрацювання.

Методи поточного контролю.

Методичний інструментарій контролю поєднує усні форми (опитування, співбесіди) та письмові види робіт (звіти, розрахункові завдання, побудова моделей). Оцінювання також базується на спостереженні за активністю здобувачів під час вирішення проблемних ситуацій, перевірці результатів презентації індивідуальних проєктів та проведенні тестування з відкритими й закритими типами завдань.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

Теми	Поточний контроль знань						Підсумковий контроль		Загальна кількість балів
	Семінар 1 (Тема 1,2)	Семінар 2 (Тема 3,4)	Семінар 3 (Тема 5)	Семінар 4 (Тема 6)	Семінар 5 (Тема 7)	Семінар 6 (Тема 8)	Модульна контрольна робота	Залік**	
Робота на семінарському занятті	6	6	6	6	6	6	20	20*	100
Самостійна робота	4	4	4	4	4	4			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Критерії та порядок оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до чинного Положення про оцінювання у закладі вищої освіти.

Модульний контроль проводиться на завершальному занятті кожного змістового блоку у формі письмового тестування.

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (А) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
- оцінка «добре» (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;
- оцінка «добре» (С) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (Е) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FХ) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.
- Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«А» - 18-20 балів;

«В» - 16-17 балів;

«С» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«Е» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Емоційний інтелект керівника» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
4	4	3	2	0-1

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної

самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Успішне опанування освітнього компонента «Емоційний інтелект керівника» вимагає від здобувачів освіти високої самодисципліни та відповідального ставлення до навчального процесу. Обов'язковими умовами є регулярне відвідування лекційних і практичних занять, активна участь в аудиторній роботі, а також своєчасне і якісне виконання всіх видів самостійних та контрольних завдань, передбачених програмою. У разі пропуску занять або отримання незадовільних результатів студент зобов'язаний ліквідувати академічну заборгованість шляхом відпрацювання відповідних тем.

Невіддільною складовою навчання є суворе дотримання норм академічної етики та культури поведінки. Освітній процес базується на принципах академічної доброчесності, що передбачає виключно самостійне виконання всіх письмових робіт, доповідей та презентацій. Будь-які запозичення думок чи текстів інших авторів мають супроводжуватися коректними посиланнями на першоджерела. У межах курсу неприпустимими є будь-які прояви академічної недоброчесності, зокрема плагіат, самоплагіат, фабрикація та фальсифікація даних, списування, обман, хабарництво чи необ'єктивне оцінювання.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Лідерство : навч.-метод. посіб. для студ. економ. спец. закл. вищ. освіти / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Г.М.Чирва. Умань, 2022. 200 с.
2. Войтко С. В. Лідерство та антикризовий менеджмент : підручник / С.В.Войтко, А.А.Мельниченко. К. : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 194 с.
3. Лідерство та комунікації в організації : навч. посіб. / упорядники : Н.Я.Михаліцька, М.Р.Яцик. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 512 с.

4. Гребешкова О. М. Лідерство та партнерство в бізнесі : Практикум / О.М.Гребешкова, О.Г.Малярчук, І.В.Кубарева. К. : КНЕУ, 2021. 327 с.
5. Ручкіна М. М. Самоорганізація та емоційна саморегуляція : навчальний посібник / М.М.Ручкіна, О.О.Сичук, Н.М.Черненко. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 130 с.
6. Федулова С. О. Сучасні стратегії лідерства: міжнародний аспект : навчальний посібник / С.О.Федулова. Дніпро : Університет ім. Альфреда Нобеля, 2023. 80 с.

Допоміжна література

1. Гоулман Д. Емоційний інтелект / Деніел Гоулман; пер. з англ. С. Гумецької. Х.:Віват, 2023. 512 с.
2. Гоулман Д. Емоційний інтелект у бізнесі / Деніел Гоулман; пер. з англ. Ю.Шекет. Х. : Віват, 2021. 528 с.
3. Гура Т. В. Тренінгові технології як засіб розвитку емоційного інтелекту / Т.В.Гура. Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2022. № 1. С. 17–29. URL: <http://tipus.khpi.edu.ua/article/view/254301>
4. Заграй Л. Д. Емоційний інтелект як складник професійної компетентності менеджера / Л.Д.Заграй. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія. 2021. Том 32(71) № 6. URL: https://www.psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/6_2021/8.pdf
5. Branitska, T., Herasimova, O. & Logutina, N. The Role of Emotional Intelligence in the System of Managers Main Competencies. Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Екологія. Публічне управління та адміністрування». 2023. Вип. 3. С. 36-43. URL: https://docs.academia.vn.ua/bitstream/handle/123456789/1679/5%20%281%29_co_mpressed.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. Bykova, S., Zhylin, M., Bulavina, O., Artemchuk, M. & Purhani, S. The Role of Emotional Intelligence in Making Successful Financial Decisions. Theoretical and Practical Research in Economic Fields. 2024. Volume 15, Issue 1(29). P. 145 – 154. URL: <https://journals.aserspublishing.eu/tpref/article/view/8371>
7. Zhylin, M., Mendelo, V., Cherusheva, G., Romanova, I., & Borysenko, K. Analysis of the Role of Emotional Intelligence in the Formation of Identity in Different European Cultures. Revista Amazonia Investiga. 2023. 12(62), P. 319–326. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.62.02.32>

Електронні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
2. Емоційний інтелект – навщо та як його розвивати. NEW LEAF. Institute of Psychotherapy and Coaching. URL: <https://www.newleaf.ua/emotsiinii-intelekt-navishho-ta-yak-iogo-rozvivati/>.
3. Emotional intelligence. Harvard Business Review. URL: <https://hbr.org/topic/subject/emotional-intelligence>.
4. SkillsYouNeed. Платформа навчально-дослідницького контенту про розвиток професійних «м'яких» навичок. URL: <https://www.skillsyouneed.com/>.

5. Ukraine Global Faculty: Лекції від світових експертів українським бізнес-лідерам. URL: <https://ugf.academy/all-lectures/>.
6. Why Emotional Intelligence is Important in Leadership. Harvard Business School Online. URL: <https://online.hbs.edu/blog/post/emotional-intelligence-in-leadership>.